

BETÆNKNING

om

ændring i lov nr. 129 af 15. april 1930

om

forsikringsaftaler



BETÆNKNING NR. 2 15

1959

INDHOLDS FORTEGNELSE.

	Side
Udvidelsen af udvalgets kommissorium	5
I. Lovudkast	7
II. Den nugældende ordning	8
III. Udvalgets hovedsynspunkter	10
1. Almindelige bemærkninger	10
2. Skadesforsikring	10
a. Betingelserne for lempelse	11
b. Lempelseshensyn	12
3. Summaforsikring	13
4. Selvforsikring	15
IV. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser	16
V. Bilag. De nordiske landes udkast opstillet som paralleltekster	19

UDVIDELSEN AF UDVALGETS KOMMISSORIUM.

Under forhandlingerne mellem de nordiske udvalg om statens og kommunernes erstatningsansvar har der været rejst spørgsmål om at foreslå særlige bestemmelser om begrænsning af det offentliges ansvar for meget store skader.

Det danske udvalg var heroverfor af den principielle opfattelse, at erstatning for skader, for hvilke det offentlige i henhold til udkastet til lov om statens og kommunernes erstatningsansvar er ansvarlig, bør fastsættes på samme måde som inden for den almindelige erstatningsret. En særlig begrænsning af erstatningen anså man for så meget mere uheldig, som lovudkastet alene angår statens og kommunernes offentligretlige erstatningsansvar, medens deres privatretlige ansvar skal bedømmes efter de almindelige erstatningsregler. Udvalget har i det hele taget søgt at udforme de foreslåede regler om det offentligretlige erstatningsansvar i nær tilknytning til den almindelige erstatningsret. Mener man, at der inden for visse områder af erstatningsretten er trang til regler, der begrænser erstatningens størrelse, bør den nærmere undersøgelse af dette spørgsmål efter udvalgets opfattelse omfatte både det offentligretlige og det privatretlige erstatningsansvar.

En almindelig begrænsning af erstatningsansvaret har imidlertid hjemmel i forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, 2. pkt. Denne bestemmelse giver domstolene adgang til under visse betingelser at nedsætte erstatningsansvaret eller lade det helt bortfalde i tilfælde, hvor den skadede interesse er dækket ved forsikring, hvilket ofte er tilfældet, hvor der kan blive tale

om store tab. Danske domstole har imidlertid været utilbøjelige til at bringe bestemmelsen til anvendelse på statens og kommunernes erstatningsansvar.

De nordiske forsikringsaftalelove er på dette punkt ret forskellige. I Sverige har man under henvisning hertil i tilknytning til de nordiske forhandlinger om statens og kommunernes erstatningsansvar rejst spørgsmål om en ændring af den svenske forsikringsaftalelovs § 25 og foreslået, at spørgsmålet om forsikringsselskabernes regres optages som et led i det stedfindende nordiske lovgivningsarbejde på erstatningsrettens område.

Som følge heraf blev det danske vidvalgs kommissorium ved justitsministeriets skrivelse af 23. september 1955 udvidet til også at omfatte overvejelse af en ændret formulering af forsikringsaftalelovens § 25 med henblik på at tilvejebringe større retsenhed mellem de nordiske lande på dette område. Samtidig blev direktør i Københavns Brandforsikring, cand. jur. Knud Christensen, udpeget til at indtræde som medlem af udvalget for at deltage i drøftelserne vedrørende dette spørgsmål.

Udvalget har herefter overdraget det til formanden samt direktør Knud Christensen og højesteretsdommer Trolle at føre forhandlinger med de fra Finland, Norge og Sverige udpegede delegerede.

I Finland blev dette hverv først overdraget forvaltningsrådet Matti Aura og professor Arvo Sipilä, men senere overdraget jur. dr. Tauno Suontausta.

I Norge blev hvervet overdraget professor

Kristen Andersen og højesterettsadvokat Dagfinn Dahl.

I Sverige blev hvervet overdraget justitierådet Gösta Walin.

Der har været afholdt møder mellem de dele-

gerede i Oslo i marts 1956, i København i maj 1956, i Stockholm i marts 1957 og i Helsingfors i august 1957.

Som resultat af det danske udvalgs arbejde fremkommer denne betænkning.

København, december 1958.

Poul Andersen,
formand.

Knud Christensen.

M. Edelberg.

Poul Gaarden.

H. Salicath.

Jørgen Trolle.

/s. Bangert,
sekretær.

I. UDKAST TIL LOV OM ÆNDRING I LOV NR. 129 AF 15. APRIL 1930 OM FORSIKRINGSAFTALER.

§ 1.

I lov nr. 129 af 15. april 1930 om forsikringsaftaler affattes § 25 således:

»*Stk. 1.* Ved skadesforsikring indtræder selskabet i det omfang, i hvilket det har betalt erstatning til den sikrede, i dennes ret mod den, der måtte være erstatningspligtig.

Stk. 2. Gør selskabet regres mod trediemand, der ikke selv har forvoldt skaden forsætligt eller ved grov uagtsomhed, kan retten under hensyn til grundlaget for ansvaret, herunder om ansvaret udelukkende hviler på D.L. 3-19-2, for Færøernes vedkommende Norske Lov 3-21-2, samt til omstændighederne iøvrigt bestemme, at selskabets krav skal bortfalde eller nedsættes, såfremt dette kan ske uden tilside-sættelse af forsikringsmæssige hensyn.

Stk. 3. Forsikrings-selskabet kan ikke påberåbe sig noget forbehold, som strider mod *stk. 2.*

Stk. 4. Ved livs-, ulykkes- og sygeforsikring har selskabet intet krav mod den, der er ansvarlig for forsikringsbegivenheden. At den sikrede

har modtaget erstatning af selskabet eller af den ansvarlige, påvirker ikke hans krav henholdsvis mod den ansvarlige eller mod selskabet.

Stk. 5. Bestemmelserne i *stk. 1-3* finder dog anvendelse ved ulykkes- og sygeforsikring, for så vidt forsikringsydelsen har karakteren af en virkelig skadeserstatning.

Stk. 6. I det omfang skadelidte kan få skaden dækket af en skadesforsikring eller en forsikring som omhandlet i *stk. 5*, har han ikke over for den ansvarlige bedre ret end selskabet.«

§ 2.

Som ny § 25 a indføres efter § 25:

»Hat skadelidte under hensyn til spredningen af sine økonomiske interesser undladt at tegne sådan skadesforsikring, som det er sædvanligt at tegne, har han ikke større ret over for den ansvarlige, end om han havde tegnet forsikring.«

§ 3.

Denne lov træder i kraft den.....

II. DEN NUGÆLDENDE ORDNING.

Reglen i forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, gælder kun for *skadesforsikring*, medens bestemmelser om anden forsikring findes i § 25, stk. 2.

Ifølge § 25, stk. 1, indtræder forsikrings-selskabet i det omfang, i hvilket det har betalt erstatning til den sikrede, i dennes ret mod den erstatningspligtige, men erstatningspligten kan nedsættes eller efter omstændighederne helt bortfalde, hvor trediemand har voldt skaden ved en uagtsomhed, der ikke kan betegnes som grov, eller hvor ansvaret udelukkende hviler på reglen i D.L. 3-19-2. Der er ikke hjemmel til lempelse til fordel for en skadevolder, som har handlet forsætligt eller groft uagtsomt og heller ikke, hvor ansvaret går udover den almindelige erstatningsregel eller D.L. 3-19-2, som f. eks. i henhold til § 8 i bekendtgørelse af søloven nr. 319 af 1. december 1937, § 65 i færdselsloven nr. 153 af 24. maj 1955, §§ 1, 7 og 9 i lov om skade ved jernbanedrift nr. 117 af 11. marts 1921, §§ 36-38 i bekendtgørelse af lov om elektriske stærkstrømsanlæg nr. 356 af 30. juli 1949, §§ 6-8 i bekendtgørelse af lov om luftfart nr. 251 af 6. august 1937, § 13 i lov om hunde nr. 164 af 18. maj 1937 og § 3 i lov om mark- og vejfred nr. 107 af 31. marts 1953. Efter hvilke hensyn det skal afgøres, om nedsættelse og bortfald skal finde sted, er overladt til domstolenes afgørelse.

I henhold til denne bestemmelse har der udviklet sig en righoldig praksis. Ved bedømmelsen af, om lempelse (for kortheds skyld bruges dette udtryk her og i det følgende både om nedsættelse og bortfald af erstatningen) skal ske, synes domstolene i nyere tid i uagtsomhedstilfældene fortrinsvis at lægge vægt på skyldgraden. Er der udvist ringe skyld, er der tilbøjelighed til at lade ansvaret helt bortfalde,

medens der gives fuld regres, hvor handlingen er udslag af en mere betydelig uagtsomhed, løvrigt er det ofte vanskeligt af dommene at se, om domstolene i de enkelte tilfælde har anset uagtsomheden for grov, således at der ikke er hjemmel til lempelse, se f. eks. Vestre landsrets dom i Vestre Landsrets Tidende 1958.2, eller om man blot har anset uagtsomheden for så betydelig, at der ikke er fundet grundlag for at lempe.

Det synes fortrinsvis at være, hvor der er tale om dagliglivets fejl, at ansvaret lempes. Foreligger der, hvad man kunne kalde en faglig fejl, eller voldes skaden ved anvendelse af særlige maskiner eller lignende, f. eks. motorsave eller roetog, finder lempelse oftest ikke sted. Endvidere synes lempelse normalt ikke at ske, hvor skaden skyldes manglende vedligeholdelse af bygninger eller lignende faste anlæg eller ved culpaansvar for skade voldt af dyr. Hvad særlig angår det offentliges ansvar, er der som foran anført utilbøjelighed til at lempe.

Hvor ansvaret hviler på D. L. 3-19-2, er der tilbøjelighed til helt at fritage for ansvar. Dette gælder dog i mindre udstrækning, hvor der foreligger en faglig fejl. Har husbonden selv udvist uagtsomhed, ved valget af den underordnede eller ved instruktionen af ham, bedømmes forholdet efter de ovennævnte synspunkter.

Er den ansatte en person i overordnet stilling, kan der blive tale om at bedømme tilfældet, som om husbonden selv havde forvoldt skaden (identifikation), især når der er tale om en juridisk persons direktører eller bestyrelse (organansvar).

Endelig skal det bemærkes, at domstolene har lempet ansvaret under hensyntagen til skadevolderens økonomiske forhold, jfr. navnlig højesteretsdom i U. 1949.112.

Selv om den nugældende regels affattelse synes at anse nedsættelse af erstatningen som hovedreglen, når lempelsesadgangen benyttes, er praksis gået i retning af her at lade ansvaret helt bortfalde.

Det er selve erstatningspligten, som kan nedsættes eller bortfalde. Nedsættelse eller bortfald rammer således både regresretten og skadelidtes krav.

Foreligger der *summaj or sikring*, er der ikke adgang til regres, og i disse tilfælde kan skadelidte kumulere sit krav mod den ansvarlige med kravet mod forsikringsselskabet.

Under summaforsikring falder livsforsikring og ulykkesforsikring, for så vidt angår erstatning for dødsfald, invaliditet og dagpenge. Sygeforsikring anses ligeledes for summaforsikring, for så vidt angår dagpengeerstatning, men ikke med hensyn til erstatning for udgifter til lægehjælp og medicin.

Uden for forsikringsaftalelovens § 25 falder ydelser fra den lovpligtige ulykkesforsikring og statsanerkendte sygekasser, jfr. ulykkesforsikringslovens § 4 og forsikringsaftalelovens § 1, stk. 2. Det er antaget, at der her er regres, ved den lovpligtige ulykkesforsikring dog kun ifølge tilladelse fra direktoratet for ulykkesforsikringen.

Hvad angår pensioner bemærkes, at staten og kommunerne, formentlig også private pensionskasser, se U. 1953.1142, har regres for den forøgede pensionsbyrde.

Regreskravet og skadelidtes krav på erstat-

ning for skade, som ikke dækkes af pensionen, kan tilsammen ikke overstige, hvad skadelidte kunne have krævet, om pensionskravet ikke forelå, og bliver der på grund af denne begrænsning ikke fuld dækning for begge tab, går skadelidtes krav forud for regreskravet. Hviler pensionskravet på en almindelig forsikring, bliver der næppe regreskrav for forsikringsselskabet, og skadelidte kan kumulere pensionskravet med et krav mod den ansvarlige.

Reglerne i *de andre nordiske lande* afviger på flere punkter fra den danske ordning.

I Norge har reglen om forsikringsselskabets regres mod den for skaden ansvarlige samme indhold som den danske regel, dog at lempelse er udelukket, hvor skaden er voldt i næring eller bedrift. Det er kun regreskravet, ikke skadelidtes erstatningskrav over for den erstatningsansvarlige, der kan lempes. Anlægger skadelidte sag mod den ansvarlige uden om forsikringen, kan lempelse således ikke ske. Ved summaforsikring er reglen som i Danmark.

I Finland og Sverige er der kun regres, hvor skadevolderen har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, og hvor der er ansvar udover culpa-reglen. Der er ingen adgang til at lempe regreskravet. Bestemmelserne vedrører ikke skadelidtes krav mod den erstatningsansvarlige. Reglerne om summaforsikring er som i Danmark, løvrigt skal nævnes, at reglerne i Finland og Sverige kan fraviges ved forsikringsaftalen.

III. UDVALGETS HOVEDSYNSPUNKTER.

1. Almindelige bemærkninger.

I den forberedende betænkning om nordisk lovgivning om erstatningsansvar er der rejst spørgsmål, om erstatningsansvaret kan afskaffes i det omfang, hvori tabet dækkes ved forsikring. Det antoges, at problemet for en kommende erstatningslov hovedsagelig ville blive, om det var muligt at nå længere frem ad den vej, lovgivningen betrakte med forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, 2. pkt. Det anførtes i denne forbindelse, at navnlig to vigtige hensyn kunne føre i retning af at opretholde erstatningsansvar, dels præventionshensynet, dels et hensyn til, at visse virksomheder »selv bør bære de omkostninger«, de medfører for samfundet ved at tilføje andre skade. Endvidere blev det foreslået, at man i forbindelse med en revision af forsikringsaftalelovens § 25 overvejede, om lempelsesreglen ikke burde udvides til tilfælde, hvor skaden rammer en større virksomhed eller institution, der undlader at tegne forsikring, fordi dens størrelse vil give den fornødne risiko-udligning.

Under de nordiske forhandlinger har der fra norsk side været stillet forslag om, at lempelsesreglen udformes således, at der alene gives forsikrings-selskaberne hel eller delvis regres, hvor domstolene under hensyn til skadevolderens skyld, skadens omfang og omstændighederne iøvrigt måtte bestemme det. En regel af et så ubestemt indhold, der i princippet gør regres til en undtagelse og således kan medføre en betydelig indskrænkning af erstatningsansvaret, har det danske udvalg ikke ment at burde tiltræde. Reglen ville antagelig ikke få samme præventive betydning som den gældende bestemmelse, og den ville, hvilket udvalget tillægger væsentlig betydning, gøre det vanskeligere på forhånd at skønne over, hvornår dom-

stolene vil anerkende et regreskrav, og derfor vanskeliggøre udenretlige afgørelser af regres-spørgsmålet. Ofte vil regresopgøret finde sted mellem to forsikrings-selskaber, som kun vil rejse sag, hvis der kan være tvivl om udfaldet. Det er da af stor betydning, at det gennem lovgivning og praksis fastlægges, i hvilke typer af tilfælde der er fuld eller delvis regres. Udvalget nærer frygt for, at en regel som den fra norsk side foreslåede ville give anledning til mere konkret begrundede afgørelser.

Efter den svenske forsikringsaftalelovs § 25 er der som ovenfor nævnt kun regres ved forsætlig og groft uagtsom skadeforvoldelse, og hvor der er erstatningsansvar udover culpa-reglen. Der er ingen adgang til at lempe regreskravet. Fra svensk side er det over for det ovennævnte norske forslag blevet fremhævet, at man næppe kan tænke sig at opgive denne ordning til fordel for en regel, der giver adgang til at lempe den ansvarliges erstatningspligt, hvis bestemmelsen ikke samtidig angiver de betingelser og hensyn, der skal lægges til grund ved afgørelsen af, om nedsættelse eller bortfald skal finde sted. Dette antages navnlig at være af betydning, når forsikrings-selskaberne skal bedømme, om regressøgsmål bør anlægges. Spørgsmålet antages også at være af betydning for opnåelse af reel nordisk retsenhed, idet en adgang til lempelse af regres- og erstatningsansvaret, som ikke er afhængig af visse i loven opstillede betingelser og hensyn, let kan føre til en forskellig retspraksis. Det danske udvalg må tiltræde disse synspunkter.

2. Skadesforsikring.

Udvalget mener, at navnlig præventionshensynet må føre til principielt at opretholde den

gældende regel om regresansvar. I så henseende skal anføres, at det ikke alene er ved forsættelig og groft uagtsom skadevoldelse, at regresretten er af betydning. I tilfælde af simpel uagtsomhed er regreskrav sjældne, men forsikringselskaberne tillægger muligheden for regres væsentlig betydning ud fra et præventionssynspunkt. Det kan også anføres, at ansvarsforsikring er blevet mere og mere udbredt, hvorved vidtgående regler om lempelse af erstatningspligten er blevet mindre påkrævet.

Det er i det hele udvalgets opfattelse, at den gældende regel og den i tilknytning hertil udviklede retspraksis stort set må anses for tilfredsstillende, og at der for så vidt ikke er større trang til ændringer.

Udvalget har dog ment at burde foreslå nogle ændringer i og tilføjelser til de nugældende bestemmelser. Dette skyldes i første række ønsket om såvidt muligt at opnå nordisk retsenhed på dette vigtige område af erstatnings- og forsikringsretten.

Den almindelige regresret, som udvalget i henhold til foranstående foreslår opretholdt, kan være udelukket, fordi regres ville være i strid med forsikringsaftalens forudsætninger. Det vil således kunne være i strid med forsikringstagerens forudsætninger, at der udøves regres, hvor skaden er forvoldt af ham nært stående personer eller personer, der lever i økonomisk fælleskab med ham. Det kan også være i strid med en forsikringstagers forudsætninger, at der gøres regres mod en person, hvis ting han har lovet at holde forsikret, f. eks. mod brugeren af en ting, som ejeren har lovet brugeren at holde forsikret. Hvis den, der har tegnet forsikring af tredjemands interesse, har voldt skade ved en mindre uagtsomhed, eller skade er voldt af hans folk, vil regres hyppigt være i strid med forsikringsaftalens forudsætninger.

a. Betingelserne for lempelse.

1°. Efter forsikringsaftalelovens § 25 er det udelukket at lempe ansvaret til fordel for en skadevolder, som har handlet *groft uagtsomt*. Udvalget har overvejet, om dette er velbegrundet. I den forberedende betænkning ytres tvivl om rigtigheden af denne afgrænsning, og det foreslås undersøgt, om det måtte være muligt at knytte reglen til omstændigheder, hvis tilstedeværelse kan fastslås med større sikkerhed.

Som begrundelse for indførelse af en adgang

til lempelse til fordel for en skadevolder, som har handlet groft uagtsomt, er det blevet anført, at grænsen mellem simpel og grov uagtsomhed er flydende, og at begrebet grov uagtsomhed varierer i forskellige relationer og opfattes forskelligt i de nordiske lande. Man har også peget på, at en adgang til lempelse i tilfælde af grov uagtsomhed ville harmonere med reglen i forsikringsaftalelovens § 18, stk. 2, hvorefter det, når den sikrede selv har fremkaldt forsikringsbegivenheden ved groft uagtsomt forhold, skal afgøres under hensyn til skyldgraden og omstændighederne iøvrigt, om erstatning skal ydes og i bekræftende fald med hvilket beløb.

I motorerstatningsudvalgets udkast har man foreslået den gældende regel om ansvarsforsikringsselskabets pligt til at gøre regres mod skadevolderen i tilfælde af forsæt og grov uagtsomhed ændret, således at det afgørende bliver, om skaden er voldt ved forsæt eller hensynsløshed. En sådan regel knytter ikke regresretten til omstændigheder, der er lettere at fastslå end grov uagtsomhed, og kriteriet vil næppe i større almindelighed være hensigtsmæssigt inden for erstatningsretten.

Efter praksis lempes ansvaret ikke, hvor der foreligger betydelig uagtsomhed, selv om denne ikke kan betegnes som grov. Dette tyder på, at en adgang til lempelse i tilfælde af grov uagtsomhed ikke er påkrævet.

Udvalget mener ikke at kunne tillægge bestemmelsen i § 18 nogen betydning i denne forbindelse, da den angår det kontraktmæssige forhold mellem et forsikringselskab og dets forsikringstager.

Under hensyn til det anførte mener udvalget, at det fortsat bør være en betingelse for lempelse, at den ansvarlige ikke selv har voldt skaden forsætteligt eller groft uagtsomt.

2°. Efter forsikringsaftalelovens § 25 er der som tidligere nævnt ikke adgang til at lempe *erstatningsansvar, der går udover den almindelige erstatningsregel og bestemmelsen i D.L. 3-19-2.*

Fra norsk og svensk side har man ønsket en lempelsesregel, som giver adgang til lempelse også i tilfælde af objektivt ansvar. Et sådant ansvar har i hvert fald i Norge vundet anerkendelse i større udstrækning end i Danmark.

Den danske ordning, hvorefter der ikke er adgang til lempelse i tilfælde af objektivt ansvar, har såvidt udvalget bekendt ikke *givet* anledning til utilfredshed, men det må herved

erindres, at danske domstole hidtil kun i meget begrænset omfang har anerkendt et sådant ansvar uden for tilfælde af positiv lovhjælp. Det kan tænkes, at domstolene her i landet vil komme ind på i videre udstrækning at anerkende et ulovbestemt objektivt ansvar. Under hensyn til denne mulighed har udvalget ment at kunne foreslå en affattelse, der i overensstemmelse med de andre landes udkast åbner adgang til at anvende lempelsesreglen på objektivt ansvar.

Den bestående adgang til at lempe erstatningsansvar, som udelukkende hviler på D.L. 3-19-12, er opretholdt, jfr. nedenfor.

Som nævnt foran side 8 antages det, at der ikke i henhold til forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, er adgang til at lempe et med D.L. 3-19-2 beslægtet, men strengere ansvar. Vedrørende adgangen til at lempe ansvaret efter D.L. 3-19-2 henvises til nedenfor side 13.

3°. Som en ny betingelse vedrørende adgangen til at lempe erstatningsansvaret foreslås det, at lempelse ikke skal kunne ske, såfremt dette medfører en tilsidesættelse af forsikringsmæssige hensyn. I et par danske landsretsdomme, jfr. U. 1936.444 og 1945.965, anføres det, at forsikringsmæssige hensyn ikke talte mod lempelse. Den nævnte betingelse, som er optaget i udkastet efter forslag af det svenske udvalg, vil kunne tjene som hjemmel for udelukkelse af lempelse både i tilfælde, hvor lempelse hidtil har været udelukket, fordi ansvaret er videregående end den almindelige erstatningsregel og D.L. 3-19-2, og i tilfælde, hvor adgangen til lempelse ikke er blevet bragt i anvendelse.

Betingelsen er i de førstnævnte tilfælde et korrektiv til den foreslåede mulighed for at lempe et objektivt ansvar, idet den giver et holdepunkt for at undlade lempelse, hvor de grunde, der taler for et objektivt ansvar, også taler for, at lempelse ikke bør ske.

Først og fremmest er herved tænkt på, at en række virksomheder bør bære risikoen for de skader, de forvolder, fordi skaderne bør anses for et led i virksomhedernes driftsrisiko, som de kan indregne et vederlag for i deres priskalkulationer. Er der tale om større foretagender, vil disse selv at være i stand til at afholde udgiften til erstatninger. Eksempelvis kan nævnes ansvaret for skade voldt ved jernbanedrift, luftfart, stærkstrømsanlæg og sporvejdrift. Imidlertid bør virksomhedens størrelse ikke være afgørende. Hovedvægten bør lægges på, hvilken art virksomhed der udøves. Drives virksomhe-

den af et mindre foretagende, kan dette i reglen tegne ansvarsforsikring.

Endvidere er ved forsikringsmæssige hensyn blandt andet tænkt på søforsikringsforhold. Rederens ansvar efter sølovens § 8 kan ikke lempes efter den gældende regel og bør som tidligere nævnt efter udvalgets mening heller ikke lempes i fremtiden. Regresretten tillægges på dette område afgørende betydning for forsikringsselskaberne og derigennem for præmiernes størrelse. Desuden har regresretten en særlig betydning som følge af søfartens internationale karakter. Det ville være uheldigt, om man i de nordiske lande indførte en begrænsning af ansvaret, som ikke kendes i andre lande.

Det har været overvejet at optage en udtrykkelig bestemmelse, der udelukker lempelse af ansvaret efter sølovens § 8, men man har næret betænkelighed derved, da en sådan bestemmelse kunne lede til uberettigede modsætningslutninger.

b. Lempeshensyn.

Er de foran nævnte betingelser opfyldt, kan retten bestemme, at erstatningen skal bortfalde eller nedsættes.

1°. Når der ifølge udkastet skal tages hensyn til grundlaget for ansvaret, tænkes herved for det første på skyldgraden. Dette hensyn har domstolene i hidtidig praksis lagt væsentlig vægt på, jfr. ovenfor side 8.

Med hensyn til grundlaget for ansvaret bliver det dernæst af betydning, om der foreligger et ansvar udover den almindelige erstatningsregel. Lempelse af et sådant ansvar har hidtil været udelukket, og på de områder, hvor der for tiden er anerkendt et objektivt ansvar, vil der antagelig, selv om udkastet ophøjes til lov, kun rent undtagelsesvis blive tale om lempelse, f. eks. måske med hensyn til ansvaret for dyr i henhold til de særlige bestemmelser i D.L. 6-10, som endnu lejlighedsvis anvendes, og i henhold til mark- og vej fredsloven samt med hensyn til det ubetingede ansvar for hunde. For så vidt angår det sidstnævnte ansvar er der imidlertid pligt til at tegne ansvarsforsikring, og også skader voldt af andre husdyr vil i vidt omfang være dækket af ejerens ansvarsforsikring. Med hensyn til betydningen af ansvarsforsikring henvises til det nedenfor anførte.

Som et hensyn vedrørende grundlaget for ansvaret, der kan føre til lempelse, fremhæver udkastet, om ansvaret udelukkende hviler på

D.L. 3-19-2. Den foreslåede formulering skulle herefter ikke på dette punkt kunne give anledning til nogen ændring af retspraksis, jfr. ovenfor side 8. Ved ordet »udelukkende« er det tilkendegivet, at der i almindelighed ikke er grund til at lempe et med D.L. 3-19-2 beslægtet, men strengere ansvar.

2°. De hensyn, som omfattes af udtrykket grundlaget for ansvaret, er ikke de eneste, som bør tillægges vægt ved afgørelsen af, om lempelse skal kunne ske. Udvalget har derfor foreslået, at lempelse skal kunne ske under hensyn til »omstændighederne iøvrigt«.

Der tænkes herved i første række på, om det fulde ansvar ville ramme den pågældende urimeligt hårdt henset til hans økonomiske forhold. Dette hensyn vil navnlig få betydning, hvor en ringe uagtsomhed medfører en stor skade. Den omstændighed, at skaden er voldt i hverdagslivets forhold, kan tale for lempelse.

3°. Udvalget har overvejet, om det bør være af betydning for spørgsmålet om lempelse, at skadelidtes ansvar er dækket af en ansvarsforsikring. Herom bemærkes:

Hvor der foreligger *tvungen ansvarsforsikring*, bør der efter udvalgets opfattelse ikke ske lempelse af ansvaret, for så vidt skaden kan dækkes inden for forsikringssummen. Derimod kan det ikke være udelukket at lempe ansvar, der ikke er dækket af den tegnede forsikring.

Foreligger der en *frivillig ansvarsforsikring*, bør dette som hovedregel ikke få betydning ved bedømmelsen af, om lempelse skal ske. At den ansvarlige har valgt at dække sig mod ansvaret ved en forsikring, for hvilken han har ydet vederlag gennem betaling af præmier, bør efter udvalgets opfattelse ikke medføre, at han fuldt ud undergives et ansvar, som ellers ville bortfalde eller blive nedsat.

Betragter man under denne forudsætning de skader, som omfattes af en ansvarsforsikring, vil forholdene, hvor der er tale om en sædvanlig *familieansvarsforsikring*, ofte ligge således, at det vil være rimeligt at lempe. De skader, der omfattes af en sådan forsikring, vil som oftest skyldes en ringe uagtsomhed uden erhvervs-mæssig tilknytning. Præventive grunde taler derfor ikke væsentligt imod anvendelse af adgangen til lempelse. Lempelse af ansvaret vil kunne bidrage til at billiggøre familieansvarsforsikring, hvilket udvalget finder ønskeligt.

Ved skader, der omfattes af en *ansvarsforsikring tegnet for en erhvervsvirksomhed*, bør lempelse sjældent finde sted, navnlig ikke, hvor

der er tale om en virksomhed, hvortil der er knyttet en særlig risiko. Sådanne virksomheder bør i vidt omfang bære de skader, de forvolder. Lempelse kan undertiden være rimelig, hvor skadeforvoldelsen kun står i fjernere forbindelse med erhvervsvirksomheden. Foreligger der en faglig fejl, vil dette tale imod lempelse.

I tilfælde, hvor der kunne være tale om lempelse, fordi ansvaret ville ramme den ansvarlige urimeligt hårdt henset til hans økonomiske forhold, kan der være grund til at undlade lempelse, hvis der er ansvarsforsikret.

4°. Udkastet medfører ingen ændring med hensyn til betydningen af, at en skade er voldt i *kontraktforhold*. Lempelse bør her ikke finde sted med hensyn til den kontraktlige hovedforpligtelse, men lempelse bør kunne ske, hvor det drejer sig om skader, der kun har fjernere tilknytning til kontrakten. Lempelse bør her - i overensstemmelse med gældende praksis - som regel ikke ske, hvor der foreligger faglige fejl, eller hvor en genstand er overgivet skadevolderen til forarbejdning eller transport.

3. Summaforsikring.

Efter forsikringsaftalelovens § 25, stk. 2, er regres udelukket ved livs-, ulykkes- og sygeforsikring. Ved ulykkes- og sygeforsikring er der dog regres, for så vidt forsikringsydelsen har karakteren af en virkelig skadeserstatning.

Som en konsekvens af den bestemmelse, som udelukker regres, hedder det i § 25, stk. 2, 2. pkt.: »At den sikrede har modtaget erstatning af selskabet eller af skadevolderen, påvirker ved disse forsikringer ikke hans krav henholdsvis mod skadevolderen eller mod selskabet.«

Som begrundelse for bestemmelsen om udelukkelse af regres er det anført, at det er naturligt at lade skadelidte beholde sit krav mod trediemand, der er erstatningspligtig for tab, som er lidt ved forsikringsbegivenheden, når det er en for selskabets betalingspligt irrelevant omstændighed, om sådant tab er lidt eller ej. At dette er tilfældet ved summaforsikringen, beror på, at summaforsikring, der kun findes inden for personforsikring, tilsigter at yde erstatning for tab af retsgoder, hvis værd for den sikrede ikke lader sig udmåle i penge.

Det er dog et spørgsmål, om denne betragtning behøver at føre så vidt. At fastsætte forsikringssummen til et bestemt beløb kendes også ved anden forsikring end summaforsikring, hvor det er vanskeligt at fastsætte tabet, f. eks.

visse slags drifttbsforsikring, og summaforsikring tegnes ofte for at dække et økonomisk tab.

Livsforsikring tegnes i vidt omfang som en form for opsparing, og der bør derfor i hvert fald ikke, for så vidt angår denne forsikringsart, gives forsikringsselskabet regres med den følge, at de efterlevendes krav mod den ansvarlige beskæres.

Formålet med *syge- og ulykkesforsikring* vil i første række være at sikre sig mod det økonomiske tab ved sygdom og tilskadekomst, og opsparingssynspunktet gør sig i hvert fald ikke gældende i samme omfang som ved livsforsikring. Det skal i denne forbindelse nævnes, at den lovpligtige ulykkesforsikring og de statsanerkendte sygekasser, som falder helt uden for forsikringsaftaleloven, har regres, således at der ikke bliver tale om kumulation.

Med hensyn til syge- og ulykkesforsikring foreslår udvalget, at der i overensstemmelse med forsikringsaftalelovens § 215, stk. 2, 3. punktum, tillægges forsikringsselskabet regres, for så vidt forsikringsydelsen har karakteren af en virkelig skadeserstatning.

Pensionsforsikringer dækker også i et vist omfang det økonomiske tab ved sygdom og tilskadekomst før opnået pensionsalder. Efter den gældende ordning må det antages, at pensionsforsikringsselskaberne ikke har regres, og at skadelidte således kan oppebære pensionsydelsen og samtidig kræve fuld erstatning af den ansvarlige. Derimod har stat og kommuner, som ikke har tegnet pensionsforsikring, fået tillagt regres mod den ansvarlige for den forøgede pensionsbyrde, jfr. ovenfor side 9. Noget tilsvarende kan måske antages med hensyn til ydelser fra private pensionskasser, se U. 1953. 1142.

Mod den gældende ordning er der med hensyn til pensions- og andre forsikringer, som medfører udbetaling af periodiske ydelser til den sikrede, fremført to indvendinger.

For det første er det gjort gældende, at skadelidte undertiden opnar mere end fuld erstatning. Dette har navnlig været tilfældet i Sverige, hvor erstatning for personskade som oftest ydes i form af livrente. Det anføres, at betænelighederne herved bliver større, efter at det må forventes, at forsikringsmaksimum for personskade ved motorulykker, der er en hyppigt forekommende skadesårsag, bliver betydelig forhøjet eller måske endog helt ophævet. I Danmark, hvor erstatningen i langt de fleste tilfælde fastsættes til et kapitalbeløb, er mulig-

heden for dobbelsterstatning med det nuværende erstatningsniveau imidlertid ikke af så stor betydning.

Dernæst kan det undertiden synes noget urimeligt, at der gives regres ved pensionsydelser fra stat og kommune, men ikke ved pensionsydelser i henhold til en forsikring. Forskellen kan ikke begrundes med, at den skadelidte eller hans arbejdsgiver har betalt præmien for pensionsforsikringen. Også statens og kommunernes tjenestemænd yder bidrag til pensionen, som i det omfang, den ikke modsvares af sådanne bidrag, hovedsagelig må anses for et arbejdsvederlag. Pensionsretten må både for tjenestemænd og privat ansatte betragtes som et led i deres aflønning.

Med hensyn til kapitalforsikring har der været enighed mellem de nordiske landes udvalg om ikke at foreslå nogen ændring af den gældende ordning.

For så vidt angår forsikringer, der giver ret til udbetaling af periodiske ydelser, foreslår det finske, norske og svenske udvalg, at forsikringsselskabet skal kunne tage forbehold i forsikringsaftalen om, at det vil gøre regres med hensyn til den forøgede pensionsbyrde i overensstemmelse med de for skadesforsikring foreslåede regler. Den foreslåede regel er dog begrænset til tilfælde, hvor en arbejdsgiver tegner forsikringen til fordel for en hos ham ansat, og forbeholdet kan alene angå ydelser til den skadelidte selv, ikke til hans efterladte. Derimod er det uden betydning, om den skadelidte selv har betalt en del af præmien.

Det danske udvalg har haft under overvejelse at foreslå en lignende ordning. Man har indhentet en udtalelse fra Assurandør-Societetets komité, der efter at have indhentet udtalelser fra nogle forsikringsvirksomheder og fra livsforsikringsselskabernes forening har frarådet en sådan bestemmelse. De indhentede udtalelser går ud på, at sondringen mellem kapitalforsikring og forsikring med løbende udbetalinger er for vilkårlig. Videre anses det for uheldigt i forhold til pensionsordninger på opsparingsbasis, dersom man åbner adgang for forsikringsselskaberne til at gøre regres ved de egentlige renteforsikringer. Det anses også for vilkårligt at gøre forskel på forsikringer tegnet af arbejdsgiveren og forsikringer tegnet af den sikrede. Da skattelovgivningen stort set tillader, at udgiften til sådan forsikring fradrages i samme omfang, hvadenten den udredes af arbejdsgiveren eller af arbejdstageren, er der ikke noget

til hinder for, at arbejdsgiveren yder arbejdstageren et tilskud til tegning af pensionsforsikring og overlader det til ham selv at tegne forsikringen. Endelig har man henvist til, at pensionsforsikringselskaberne i det overvejende antal pensionsaftaler har bestemmelser om, at retten til pensionen er uafhængig af, om den sikrede har adgang til erstatning i henhold til ulykkesforsikringsloven eller andre erstatningsregler.

Det danske udvalg mener under hensyn til de således af forsikringselskaberne fremførte synspunkter ikke at burde foreslå nogen ændring af den gældende ordning vedrørende regres ved summaforsikring.

Der vil herefter fortsat med hensyn til regres eller kumulation bestå en forskel mellem pensionsydelse fra stat og kommune og pensionsydelse i henhold til forsikring. Udvalget mener, at hvis forskellen skal fjernes, bør det rettest ske ved at frakende stat og kommune adgang til at gøre regres mod skadevolderen for forøgede pensionsudgifter, således at skadelidte får adgang til at kumulere et krav mod skadevolderen med pensionskravet. Man har afstået fra at stille forslag om en sådan ændring.

4. Selvforsikring.

I henhold til gældende lov er der kun adgang til at lempe ansvaret, hvor den skadelidtes interesse er forsikret, men lempelsesreglen i forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, 2. pkt. er anvendt, hvor der er indrettet en selvforsikringsordning, således som det f. eks. er sket ved lov om en brandforsikringsfond nr. 704 af 22. december 1920, jfr. U. 1939.58. At der hos skadelidte findes en vis risikoudligning, antages ikke at kunne medføre lempelse, når der ikke er indrettet en selvforsikringsordning, se

U. 1951.680 (H) om skade tilføjet Københavns belysningsvæsen og 1944.638 om skade på et automobil tilhørende Statens civile luftværn.

Udvalget har fundet det mindre rimeligt, at det i alle tilfælde skal være afgørende for den ansvarliges stilling, om skadelidte af særlige grunde har ment at kunne undvære forsikring.

Der kunne være tale om en regel, der gav adgang til lempelse, hvor skadelidte ikke er dækket af en forsikring, men ville have været dækket, hvis han havde tegnet sådan forsikring, som det er sædvanligt at tegne, måske således at adgang til lempelse af ansvaret skulle være betinget af, at skadelidte, uden at en selvforsikringsordning er indrettet, udtrykkelig har besluttet selv at bære sin risiko. Dette kan tænkes, hvor spørgsmålet om forsikring har været rejst i en kommunalbestyrelse eller et aktieselskabs bestyrelse.

Udvalget foreslår, at der indføres adgang til lempelse af ansvaret, hvor skadelidte under hensyn til spredningen af sine økonomiske interesser har undladt at tegne sådan skadesforsikring, som det er sædvanligt at tegne, og mener, at det i så henseende bør være uden betydning, om der foreligger en udtrykkelig beslutning om ikke at tegne forsikring. Under den angivne forudsætning bør skadelidte ikke over for den erstatningsansvarlige stilles bedre, end om han havde forsikret. Dette får navnlig betydning, hvor skaden rammer staten eller en kommune. Staten forsikrer normalt ikke, og nogle af de større kommuner finder det også stemmende med deres interesser ikke at tegne forsikring. Den foreslåede bestemmelse kan endvidere få en vis betydning for store private foretagender.

En tilsvarende bestemmelse foreslås af det finske, norske og svenske udvalg.

IV. BEMÆRKNINGER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER.

Til § 1.

Stk. 1, der svarer til forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, 1. pkt, indeholder hovedreglen om forsikringssselskabets regresret ved skadesforsikring. De foreslåede ændringer er rent redaktionelle.

Stk. 2, der svarer til forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1,2. pkt., indeholder reglen om lempelse af selskabets regresret. Udkastet er her næsten enslydende i de nordiske lande.

1. Bestemmelsen angår kun regresansvaret, idet ansvaret over for den skadelidte først omhandles i stk. 6. Ansvarret er ligesom efter den nugældende bestemmelse det samme i begge tilfælde. Ændringeren således rent redaktionel og skyldes ønsket om at opnå en ensartet opbygning af de nordiske udkast.

Bestemmelsen er anvendelig ikke blot, hvor et skadesforsikringssselskab gør regres mod en ansvarlig eller dennes ansvarsforsikringssselskab, men også hvor et ansvarsforsikringssselskab gør regres mod en person, der er medansvarlig for skaden.

2. Lempelse kan ligesom efter den nugældende bestemmelse være bortfald eller nedsættelse, men medens nedsættelse nævnes først i den gældende bestemmelse, nævner udkastet bortfald først. Anledningen til denne ændring, som er uvæsentlig, er, at nyere praksis, hvor lempelse finder sted, som oftest lader ansvaret helt bortfalde. Der er på dette punkt overensstemmelse mellem de nordiske landes udkast.

3. Det er fortsat en betingelse for lempelse over for en erstatningsansvarlig, at han ikke selv har voldt skaden forsætligt eller groft uagtsomt. Det fremgår af formuleringen, at lempelse af en arbejdsgivers ansvar som efter gældende ret kan ske, selv om tjeneren har handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Er skadevolderen en person i overordnet stilling, kan der være spørgs-

mål om at identificere arbejdsgiveren med skadevolderen, navnlig hvis arbejdsgiveren er en juridisk person, der kun kan handle gennem sine organer, jfr. ovenfor side 8.

Som en ny betingelse er foreslået, at lempelse kun kan finde sted, hvor dette kan ske uden tilsidesættelse af forsikringsmæssige hensyn. Herom henvises til det foran side 12 anførte.

4. Medens den gældende bestemmelse intet indeholder om de hensyn, som skal være af betydning ved afgørelsen af spørgsmålet om lempelse, hedder det i udkastet, at lempelse kan ske under hensyn til grundlaget for ansvaret; men det siges, at der også kan tages hensyn til omstændighederne iøvrigt, se nærmere ovenfor side 13.

Det er udvalgets opfattelse, at domstolene fortsat bør søge at træffe deres afgørelser som typeafgørelser og ikke rent konkret.

Stk. 3 svarer til den nugældende § 25, stk. 3.

Stk. 4, der med en enkelt redaktionel ændring er enslydende med den nugældende § 25, stk. 2, 1. og 2. pkt., indeholder hovedreglen om, at forsikringssselskaberne ikke har regres ved livs-, ulykkes- og sygeforsikring og reglen om kumulation af kravene mod selskabet og den ansvarlige.

Stk. 5 er bortset fra en enkelt redaktionel ændring enslydende med den nugældende § 25, stk. 2, 3. pkt., jfr. stk. 3.

Stk. 6 opretholder i forbindelse med stk. 2 den efter forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1,2. pkt. gældende ordning, hvorefter lempelsesreglen gælder både om regreskravet og skadelidtes krav mod den ansvarlige.

Til § 2.

Bestemmelsen, der er ny, omfatter kun tilfælde, hvor *skadesforsikring* er undladt, hvor-

ved bemærkes, at de i udkastets § 1, stk. 5, omhandlede forsikringsydelse ikke i så henseende anses for skadesforsikringsydelse.

Bestemmelsen gælder både tilfælde, hvor skadelidte helt har undladt at tegne forsikring, og tilfælde af underforsikring.

Bestemmelsen er uanvendelig, hvor det ikke er spredning af skadelidtes økonomiske interesser, som er grunden til, at han har undladt at tegne forsikring, men f. eks. den omstændighed, at han, fordi han er økonomisk velstillet, uden vanskelighed selv kan bære indtrædende skader.

Bestemmelsen er kun anvendelig, hvor skadelidte har haft mulighed for at forsikre den skadede interesse. Hvis skadelidte nok har haft mulighed for at tegne forsikring, men kun med en vis selvrisiko, være sig fordi en sådan er påbudt ved lov, hvilket f. eks. er tilfældet med hensyn til kaskoforsikring af motorkøretøjer, der udlejes uden fører, eller fordi forsikrings-selskaberne ikke tegner forsikringer af den pågældende art uden selvrisiko, bliver der ikke tale om lempelse af erstatningspligten, for så

vidt angår skade, som ville falde ind under selvriskoen. Det samme vil gælde, hvis skadelidte har tegnet forsikring og selv har ønsket at bære en selvrisiko, som ikke kan anses for unormal.

Ved bedømmelsen af, om det er sædvanligt at tegne forsikring for interesser som den skadede, må sammenligning ske med andre, som har lignende interesser. Foreligger der en frivillig selvrisiko, må det afgørende være, om det inden for den pågældende art interesser er sædvanligt, at forsikring tegnes med selvrisiko.

Når det hedder, at den skadelidte ikke har større ret til erstatning, end om han havde forsikret, betyder dette, at lempelsesreglen i § 1, stk. 2, jfr. stk. 6, kommer til anvendelse.

Bestemmelsen i § 2 vil navnlig få betydning, hvor staten eller en kommune er skadelidt, men den kan også få betydning for store private foretagender. Rederivirksomheders erstatningskrav vil dog i det væsentlige være uberørt af reglen, navnlig fordi bestemmelserne om lempelse ikke vil finde anvendelse på ansvaret i henhold til sølovens § 8, jfr. ovenfor side 12.

V. BILAG.

DE NORDISKE LANDES UDKAST OPSTILLET SOM PARALLELTEKSTER.

DANSK

25.

Stk. i. Ved skadesforsikring indtræder selskabet i det omfang, i hvilket det har betalt erstatning til den sikrede, i dennes ret mod den, der måtte være erstatningspligtig.

Stk. 2. Gør selskabet regres mod trediemand, der ikke selv har forvoldt skaden forsætligt eller ved grov uagtsomhed, kan retten under hensyn til grundlaget for ansvaret, herunder om ansvaret udelukkende hviler på D. L. 3-19-2, for Færøernes vedkommende Norske Lov 3-21-2, samt til omstændighederne iøvrigt bestemme, at selskabets krav skal bortfalde eller nedsættes, såfremt dette kan ske uden tilsidesættelse af forsikringsmæssige hensyn.

Stk. 3. Forsikrings-selskabet kan ikke påberåbe sig noget forbehold, som strider mod stk. 2.

Stk. 4. Ved livs-, ulykkes- og sygeforsikring har selskabet intet krav mod den, der er ansvarlig for forsikringsbegivenheden. At den sikrede har modtaget erstatning af selskabet eller af den ansvarlige, påvirker ikke hans krav henholdsvis mod den ansvarlige eller mod selskabet.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder dog anvendelse ved ulykkes- og sygeforsikring, for så vidt forsikringsydelsen har karakteren af en virkelig skadeserstatning.

Stk. 6. I det omfang skadelidte kan få skaden dækket af en skadesforsikring eller en forsikring som omhandlet i stk. 3, har han ikke over for den ansvarlige bedre ret end selskabet.

§ 25 a.

Har skadelidte under hensyn til spredningen af sine økonomiske interesser undladt at tegne sådan skadesforsikring, som det er sædvanligt at tegne, har han ikke større ret over for den ansvarlige, end om han havde tegnet forsikring.

FINSK

25

1 mom. Vid skadeforsikring intræder, under villkor varom nedan i denna paragraf stadgas, försäkringsgivaren i försäkringshavarens rätt att kräva skadestånd upp till det belopp, som försäkringsgivaren erlagt på grund av skadan.

Där återkrav göres gällande mot den som icke själv uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet framkallat försäkringsfallet, äge rätten med beaktande av skadeorsaken och omständigheterna i övrigt samt arten och omfattningen av den verksamhet, som förorsakat skadan, bestämma, att återkravet skall bortfalla eller nedsättas.

Förbehåll, som strider mot andra stycket, må ej åberopas av försäkringsgivaren.

2 mom. Vid liv-, olycksfalls- eller sjukförsäkring äge försäkringsgivaren ej av den som framkallat försäkringsfallet, eller eljest i anledning därav är pliktig att gälda skadestånd, återkräva vad han utgiver.

Där försäkringsgivaren förbundit sig att ersätta verkliga beloppet av sjukvårdskostnader eller andra utgifter eller förluster, äge försäkringsgivaren dock samma rätt som i 1 mom. sägs.

Vid försäkring, som för anställd tecknas av arbetsgivaren, äge ock försäkringsgivaren att i fråga om förtidspension eller annan periodisk förmån till honom göra förbehåll om rätt till återkrav enligt vad i 1 mom. sägs.

3 mom. Skadelidande äge ej mot den skadeståndsskyldige bättre rätt än försäkringsgivaren för vad som omfattas av skadeförsäkring eller av liv-, olycksfalls- eller sjukförsäkring, i den mån sådan försäkring enligt vad ovan sagts är att bedöma såsom skadeförsäkring.

4 mom. Den som måste antagas hava med hänsyn till omfattningen av sina intressen underlåtit att taga skadeförsäkring, äge ej rätt till skadestånd i vidare mån än försäkringsgivaren, om försäkring funnits.

25.

1. Ved skadeforsikring inntreter selskapet, på de nedenfor nevnte vilkår, i sikredes rett til å kreve erstatning, i den utstrekning skaden omfattes av forsikringen og blir dekket av selskapet.

Gjøres slikt krav gjeldende mot en som ikke selv forsettlig eller grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet, kan retten etter grunnlaget for ansvaret og omstendighetene forøvrig, bestemme at kravet skal falle bort eller nedsettes, hvis dette kan skje uten tilsidesettelse av forsikringsmessige hensyn.

Forbehold som strider mot annet ledd kan ikke påberopes av selskapet.

3. Ved livs-, ulykkes- og sykeforsikring kan selskapet ikke av den som har fremkalt forsikringstilfellet, kreve noe av hva det har betalt til sikrede.

Hvis selskapet har forpliktet seg til å dekke de beløp som faktisk er medgått til å bestride kuromkostninger eller andre utgifter eller tap, har det samme rett som fastsatt under punkt 1.

Ved forsikring som en arbeidsgiver har tegnet for en ansatt, kan selskapet - når det gjelder pensjon eller annen periodisk godtgjørelse — forbeholde seg rett til regress etter regiene i punkt 1.

4. Skadelidte har ikke større rett mot skadevolderen enn selskapet har for det som omfattes av skadeforsikring eller av livs-, ulykkes- og sykeforsikring i den utstrekning slik forsikring, etter hva ovenfor er bestemt, blir å oppfatte som skadeforsikring.

2. Har skadelidte på grunn av sine økonomiske intressers spredning unnlatt å tegne skadesforsikring, får han ikke større rett til erstatning enn om han hadde forsikret.

25 §

1 mom. Vid skadeförsäkring inträder, under villkor varom nedan sägs, försäkringsgivaren i försäkringshavarens rätt att kräva skadestånd, i den mån skadan omfattas av försäkringen och varder ersatt av försäkringsgivaren.

Där återkrav göres gällande mot den som icke själv uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet framkallat försäkringsfallet, äge rätten med beaktande av skadeorsaken och omständigheterna, i övrigt bestämma, att återkravet skall bortfalla eller nedsättas, om det finnes kunna ske utan åsidosättande av försäkringsmässiga hänsyn.

Förbehåll, som strider mot andra stycket, må ej åberopas av försäkringsgivaren.

2 mom. Vid liv-, olycksfalls- eller sjukförsäkring äge försäkringsgivaren ej av den som framkallat försäkringsfallet, eller eljest i anledning därav är pliktig att gälda skadestånd, återkräva vad han utgiver.

Där försäkringsgivaren förbundit sig att ersätta verkliga beloppet av sjukvårdskostnader eller andra utgifter eller förluster, äge försäkringsgivaren dock samma rätt som i 1 mom. sägs.

Vid försäkring, som för anställd tecknas av arbetsgivaren, äge ock försäkringsgivaren att i fråga om förtidspension eller annan periodisk förmån till honom göra förbehåll om rätt till återkrav enligt vad i 1 mom. sägs.

3 mom. Skadelidande äge ej mot den skadeståndsskyldige bättre rätt än försäkringsgivaren för vad som omfattas av skadeförsäkring eller av liv-, olycksfalls- eller sjukförsäkring, i den mån sådan försäkring enligt vad ovan sagts är att bedöma såsom skadeförsäkring.

4 mom. Den som måste antagas hava med hänsyn till omfattningen av sina intressen underlåtit att taga skadeförsäkring, äge ej rätt till skadestånd i vidare mån än försäkringsgivaren, om försäkring funnits.

